

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького
Факультет фізичної культури, спорту і психології
Кафедра психології

Затверджено на засіданні кафедри психології
 завідувач кафедри О.О. Прокоф'єва
 протокол № 1 від 02.09.2024 р.

Назва освітнього компонента <i>Обов'язковий/вибірковий</i>	ПСИХОЛОГІЯ КОМУНІКАЦІЙ <i>Обов'язковий</i>
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Назва спеціальності	051 Економіка
Назва освітньої програми	Економіка та бізнес
Рік викладання Семестр	2024-2025 2 семестр
Викладач	Остополець Ірина Юріївна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології
Посилання на профайл викладача	https://fvsp.mdpu.org.ua/kafedra-psyhologiyi/sklad-kafedry-psyhologiyi/ostopolets-iryna-yuriyivna/ Facebook - https://www.facebook.com/irinaostopolets/?locale=sw_KE&paipv=0&eav=AfYDRqCF5IZFw-hdIkf7Un2yzKQq0K0v5JkTuE2SEPZ9fMgSPUdeRHCZHgOUzh_iXZk&checkpoint_src=any https://scholar.google.com/citations?hl=ru&user=k7zzPVkAAAAJ&view_op=list_works&gmla=AH70aAXBmtXIHG52pb5iTvYclRuKfYqMUA3oyqdx4jUg6HZY-jfY6wORpQJSIPJ4L6mM85ALGD27NDbTtCVIfqn2RvittO1vFNMBzG587fdvQtq_qQME_lFUWSasgti81Ben9MISOPueh8IwC4nISWNOHYd-wVwRAq0JzCjbmUW-MvlaYXylHRVhasksd91w_DO8LyehHo
Контактна інформація та комунікація (зворотний зв'язок) з викладачем	050 915 72 51 Ostopolets_Iryna@msspu.edu.ua Онлайн-консультації у робочий час: через систему центру освітніх дистанційних технологій, WhatsApp
Сторінка освітнього компоненту на сайті ЦОДТ	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=6779

АНОТАЦІЯ

Освітній компонент «Психологія комунікації» представляє собою комплекс лекційних і семінарських занять для опанування здобувачами професійних знань про особливості спілкування, психологічні закономірності і функціонування різних видів комунікацій, усного і письмового мовлення; розвиток навичок ефективної взаємодії з різними суб'єктами професійної діяльності; набуття іміджевої компетентності майбутнього фахівця-правника.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою навчальної дисципліни «Психологія комунікації» є ознайомлення здобувачів вищої освіти із особливостями спілкування, професійного та міжособистісного діалогу, соціального сприйняття, шляхами запобігання і вирішення конфліктів, засобами ефективної комунікації, а також забезпечення засвоєння здобувачами механізмів та технологій формування, розвитку та корекції позитивного іміджу сучасного фахівця в галузі права.

Завдання:

- розвинути уявлення про культуру професійного спілкування, такту, корпоративного етикету;
- сформувати навички ефективної комунікації майбутнього фахівця-правника з різними суб'єктами професійної діяльності;
- виробити базові вміння побудови професійного іміджу фахівця-правника;
- розкрити сутність інструментальних засобів і специфіку їх використання в професійній діяльності, сформувати базові навички риторики;
- визначити оптимальні засоби та напрямки професійного зростання, кар'єри, іміджу сучасного правознавця;
- удосконалити вміння та навички ефективної самопрезентації та креативності майбутнього фахівця в галузі права.

ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ЗДОБУВАЧАМИ

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

РН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

SOFT-SKILLS, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Ефективна комунікація
Емоційний інтелект
Здатність розв'язувати проблеми
Робота в команді

Лідерство
Креативність
Толерантність
Критичне мислення

КОМПЕТЕНТНОСТІ, НАПРАВЛЕНІ НА ДОСЯГНЕННЯ ГЛОБАЛЬНИХ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ, ЯКІ ФОРМУЮТЬСЯ В ОСВІТНЬОМУ КОМПОНЕНТІ

Якісна освіта
Міцне здоров'я

ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Лекція	Семінарські заняття	Самостійна робота	Всього (годин, кредитів)
Кількість годин Денна форма	22	18	50	90 – 3 кр.

Підсумковий контроль – залік

ПОЛІТИКА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Під час занять вітається активне включення здобувачів в обговорення, виконання практико-орієнтованих завдань, створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи в різних галузях психологічної практики, дотримується студентоцентризований підхід до здобувачів. При оцінюванні враховується пізнавальна активність, креативність здобувачів, глибина засвоєного матеріалу.

Завдання викладач надає наприкінці заняття, а також висвітлює на сторінці Центру дистанційних освітніх технологій.

При опануванні курсу слід дотримуватись академічної доброчесності. Роботи повинні бути оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикавання джерел, списування (в т.ч. із використанням мобільних девайсів), втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності є підставою незарахування роботи викладачем. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувач повинен повторно виконати роботу. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, сервіс центру дистанційних освітніх технологій).

Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у Проєкті сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) <https://nuwm.edu.ua/sp/akademichnadobrochesnistj>

Здобувачі мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті.

Освітній процес під час військового стану здійснюється у синхронно-асинхронному форматі з обов'язковим дотриманням безпекового режиму під час повітряних тривог.

СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Перелік тем	Кількість годин денна форма				Кількість годин заочна форма				Рекомендована література
	л	сем	ср	всього	л	сем	ср	всього	
Розділ І. Теоретичні аспекти спілкування і взаємодії.									
Тема 1. Поняття і сутність феномена спілкування в психології, його структура, види, функції.	4	2	6	12	2		10	12	3, 4, 5, 6, 13
Тема 2. Міжособистісна комунікація як складова структури спілкування.	2	2	6	10			10	10	3, 4, 5, 6, 13
Тема 3. Особливості міжособистісної взаємодії у структурі спілкування.	4	2	6	12	2		10	12	3, 4, 5, 6, 13, 17
Тема 4. Труднощі і бар'єри в спілкуванні.	2	2	6	10			10		3, 4, 5, 6, 13
Розділ ІІ. Формування навичок ефективної комунікації фахівця-правника та створення професійного іміджу.									
Тема 5. Ефективне спілкування і взаємодія в професійній діяльності фахівця-правника.	2	2	7	11			10	10	1 -34
Тема 6. Роль і функції ораторського мистецтва у професійній діяльності правознавця.	4	4	7	15		2	12	14	1-34
Тема 7. Форми впливу на партнерів по спілкуванню.	2	2	6	10		2	10	12	1-34
Тема 8. Особливості створення персонального іміджу фахівця-правника, його складові.	2	2	6	10			10	10	1-7, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Разом	22	18	50	90	4	4	82	90	

ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Розділ І. Теоретичні аспекти спілкування і взаємодії.

Тема 1. Поняття і сутність феномена спілкування в психології, його структура, види, функції.

Спілкування як соціально-психологічний феномен. Роль спілкування в розвитку людини. Варіативне (вікові, гендерні, соціальні, культурні та ін. особливості) та інваріантне у спілкуванні. Розвиток уявлень про спілкування як специфічний вид діяльності. Соціально-психологічні функції спілкування. Різновиди спілкування. Класифікація функцій спілкування. Поняття про засоби спілкування.

Тема 2. Міжособистісна комунікація як складова структури спілкування

Комунікативна сторона спілкування. Головні характеристики комунікативної сторони спілкування. Мовлення в міжособистісному спілкуванні. Структура мовленнєвої комунікації. Деякі особливості використання мови і мовлення: денотація, конотація, полісемія, синонімія, статичність висловлення, змішення спостереження і оцінки. Невербальна комунікація. Інтерпретація невербальної поведінки.

Здатність чути співрозмовника. Слухання та говоріння. Види слухання: рефлексивне, нерефлексивне, емпатійне.

Тема 3. Особливості міжособистісної взаємодії у структурі спілкування.

Роль мотивації у міжособистісній взаємодії. Мотиви потреби у спілкуванні. Структура міжособистісної взаємодії.

Основні механізми, що забезпечують формування міжособистісного простору: взаєморозуміння, координація, узгодженість намірів і інтересів сторін. Ритуальна поведінка у міжособистісній взаємодії.

Тема 4. Труднощі і бар'єри в спілкуванні. Поняття про психологічний бар'єр в міжособистісному спілкуванні, його функції. Комунікативні бар'єри, види. Причини і фактори утрудненого спілкування. Об'єктивні і суб'єктивні труднощі (аутичність, сором'язливість, відчуженість). Прийоми встановлення довірчих стосунків у процесі комунікації.

Розділ II. Формування навичок ефективної комунікації фахівця-правника та створення професійного іміджу.

Тема 5. Ефективне спілкування і взаємодія в професійній діяльності фахівця-правника.

Поняття, критерії і рівні ефективного спілкування. Види ефективного спілкування. Роль емпатії в спілкуванні. Зворотній зв'язок як інструмент ефективного спілкування. Психологічні показники успішності спілкування. Правила ефективного спілкування. Соціально-психологічний тренінг спілкування як технологія розвитку комунікативних якостей особистості.

Тема 6. Роль і функції ораторського мистецтва у професійній діяльності правознавця.

Поняття риторики і її функції. Риси красномовця. Предмет і закони ораторського мистецтва. Види красномовства та сфери його застосування: суспільно-політичне, академічне, судове, церковне, дипломатичне, військове, ділове. Судове (юридичне) красномовство і його особливості.

Тема 7. Форми впливу на партнерів по спілкуванню.

Психологічний вплив. Види психологічного впливу: переконання, зараження, навіювання, наслідування, мода, чутки. Неімперативні прямі форми впливу (прохання, пропозиція, підтримка, заохочення). Імперативні прямі форми впливу (наказ, заборона, залякування, критика). Соціально-психологічний потенціал особистісного впливу. Природа особистісного впливу. Способи захисту від впливів.

Маніпулятивні впливи як стратегія і тактика. Ознаки маніпулятивного впливу. Маніпулятивний тип особистості. Маніпулятивні та актуалізаторські моделі спілкування.

Тема 8. Особливості створення персонального іміджу фахівця-правника, його складові.

Тема 5. Ефективне ненасильницьке спілкування.
Поняття іміджу і його сутність. Основні теоретичні підходи до вивчення поняття професійного іміджу. Типи та функції іміджу. Елементи побудови іміджу.

Культура поведінки людини як сукупність загальнолюдських норм і форм життєдіяльності. Моральні цінності, професійна етика. Такт. Етикет як форма і правила поведінки у суспільстві, колективі. Етапи формування професійної культури. Етикет міжособистісного спілкування. Професійна майстерність, як основа формування позитивного іміджу

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1	Виконання компетентнісно-орієнтованого завдання: розробити презентаційний матеріал за темою на вибір. (10 б.)
2	Розробити пам'ятку з ораторського мистецтва. (10 б.)
3	Психологічний аналіз художнього фільму – «Король говорить!» https://uaserials.pro/2143-korol-govoryt.html (10 б.)

Докладний опис завдань для самостійної роботи представлений на сайті ЦОДТ.

ПИТАННЯ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Спілкування як форма існування і виявлення людської сутності.
2. Соціально-психологічні аспекти спілкування і взаємодії людей.
3. Функції та види спілкування.
4. Правила і техніки спілкування.
5. Взаємодія як контакт між людьми і організація діяльності.
6. Механізм і типи соціальної взаємодії.
7. Соціально-психологічні теорії міжособистісної взаємодії.
8. Інтерактивний параметр спілкування.

9. Комунікативний аспект спілкування.
10. Моделі та форми комунікації.
11. Поняття «зворотній зв'язок» і основні техніки.
12. Поняття «комунікативна компетентність».
13. Вербальна та невербальна комунікації.
14. Поняття «комунікативний бар'єр». Головні причини виникнення бар'єрів.
15. Поняття: «стереотипізація», «ідентифікація», «рефлексія». Наведіть приклади цих явищ.
16. Поняття «соціальної перцепції». Перцептивна сторона спілкування.
17. Значення соціальної перцепції у процесі міжособистісної взаємодії.
18. Значення ефектів «ореолу», «першого враження» та «новизни» у міжособистісному спілкуванні.
19. Характеристика розуміючого слухання. Основні типи слухачів.
20. Загальна характеристика лідерства.
21. Основні стратегії вирішення конфлікту.
22. Позитивні і негативні функції конфлікту
23. Значення спілкування і комунікації в житті людини.
24. Структура комунікативного процесу
25. Поняття маніпуляції в психології.
26. Засоби маніпулятивного впливу в процесі спілкування
27. Характеристика маніпулятора та шляхи захисту від маніпуляції
28. Поняття соціальної перцепції.
29. Вікові особливості соціальної перцепції
30. Особливості формування першого враження.
31. Ефекти соціальної перцепції
32. Самопрезентація як цілеспрямоване формування першого враження
33. Механізми розуміння партнера по спілкуванню
34. Конфлікт як складне соціальне явище.
35. Класифікація конфліктів
36. Структурна модель конфлікту.
37. Функції та динаміка конфлікту.
38. Теорії механізмів виникнення конфліктів.
39. Стратегії поведінки особистості в конфлікті.
40. Поняття та сутність іміджу.
41. Форми і функції іміджу.
42. Цілі і функції іміджу в галузі права.
43. Специфіка індивідуального й організаційного іміджу.
44. Поняття іміджевої стратегії.
45. Принципи класифікації іміджевих стратегій.
46. Типи публічних іміджів.
47. Поняття інструментарія в іміджеології та специфіка його використання.
48. Основні інструменти: позиціювання, маніпулювання, міфологізація.
49. Вербалізація як інструмент іміджеології.
50. Архаїзація як прийом іміджеології.
51. Призначення деталізування в системі іміджеології.
52. Використання візуалізація в іміджеології.
53. Впровадження моделей сприйняття як інструмент іміджеології.
54. Нейролінгвістичне програмування: основні принципи і межі застосування методу.
55. Особистий імідж фахівця-правника та його роль в успішній професіоналізації.
56. Необхідні складові особистого іміджу.
57. Компромат як основний інструмент формування негативного іміджу.
58. Психологічний аспект формування особистого іміджу.
59. Символіка особистого іміджу.
60. Структура особистого іміджу і засоби його аналізу.
61. Практика аналізу іміджу особистості.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми і засоби оцінювання
РН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.	проблемний виклад, пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, синтетичний метод, пояснювально-ілюстративний метод, навчальні дискусії, створення ситуацій пізнавальної новизни	Поточний контроль: захист презентації, доповідь, самостійна робота, самоконтроль. Підсумковий контроль: залік.
РН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.	проблемний виклад, демонстрація, метод вправ, спостереження і аналіз випадків, аналітичний метод, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни, самостійна робота студентів	Поточний контроль: практичний контроль (добірка кейсів ситуацій, виконання практико-орієнтованих завдань), самостійна робота, самоконтроль. Підсумковий контроль: залік.
РН19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.	пояснення, опрацювання наукових досліджень, спостереження і аналіз випадків, самостійна робота студентів, частково-пошуковий метод, виконання індивідуальних навчальних завдань, методи інтерактивного навчання, створення ситуації зацікавленості, самостійна робота студентів	Поточний контроль: виконання творчих завдань, компетентнісно-орієнтованих та практико-орієнтованих завдань (добірка кейсів ситуацій, виконання практико-орієнтованих завдань, «Діалог та медіація: шлях до порозуміння» робота на платформі https://prometheus.org.ua/prometheus-free/mediacia-dialog/ Підсумковий контроль: залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ФОРМ І ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/> та «Положення про бально-накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у МДПУ імені Богдана Хмельницького» <https://mdpu.org.ua/universitet/informatsiya-shho-pidlyagaye-oprilyudnennyyu/dokumenti-vishhogo-navchalnogo-zaklad/polozhennya-z-organizatsiyi-osvitnogo-p/>.

Бально-накопичувальна система оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти з кожного освітнього компонента містить поточний, підсумковий контроль знань та оцінювання самостійної роботи. Робота здобувачів на навчальних заняттях оцінюється за видами навчальної діяльності. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні роботи здобувачів на навчальних заняттях складає 30 балів. Самостійна робота є видом навчальної діяльності здобувача, яка підлягає оцінюванню. Викладач визначає види самостійної роботи

здобувачам. Максимальна сумарна кількість балів при оцінюванні самостійної роботи здобувачів складає 30 балів.

Підсумковий контроль знань – вид контролю, який проводиться наприкінці навчального семестру у формі заліку.

Загальний бал (ЗБ) з освітнього компонента складається з суми балів, отриманих за навчальну, самостійну роботу та підсумковий контроль знань.

	Бально-накопичувальна система здобувача з освітнього компонента		
Види навчальної діяльності здобувача, які підлягають оцінюванню		Розділ I. Теоретичні і прикладні аспекти педагогічного спілкування.	Розділ II. Формування іміджу вчителя та технології іміджування.
	Робота на навчальних заняттях (максимальний сумарний бал – 30):		
	Підбір кейсів ситуацій та їх обговорення на практичному занятті	10	
	Підготовка доповіді, тез іноземною мовою, захист презентації, участь у дискусії	5	5
	Виконання практико-орієнтованих завдань	5	5
	Самостійна робота студента (максимальний сумарний бал – 30):		
	Виконання компетентісно-орієнтованого завдання: розробити презентаційний матеріал за темою на вибір.	5	5
	Розробити пам’ятку з ораторського мистецтва.		10
	Психологічний аналіз художнього фільму.	10	
		Підсумковий контроль: залік (максимальний бал – 40)	
	Загальний бал (максимальний бал – 100)		

Оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів та вимоги до їх накопичення
Підготовка доповіді, тез іноземною мовою, розробка і захист презентації	Максимально 5 балів: – 5 балів – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, – 4 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено широкий аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 3 бали – завдання виконано згідно вимог, зміст відповідає темі, представлено достатній аналіз проблеми, але є деякі недоліки у тексті, – 1-2 бали – зміст не відповідає темі, є багато недоліків, невідповідність вимогам щодо оформлення, плагіат.

	0 балів – відповідь відсутня
Практико-орієнтовані завдання, компетентнісно-орієнтовані завдання, участь у дискусіях, круглому столі.	Максимально 5 балів: – 5 балів – завдання виконано правильно і якісно, виявлено вміння студента застосовувати, творчо використовувати психологічні знання на практиці, пов'язані з особливостями і засобами психологічної діяльності. Здобувач демонструє навички ефективної взаємодії, аргументує, переконує, приймає рішення, логічно формулює думку, відстоює власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 4 бали – завдання виконані в основному правильно, але неповно. В ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, аналізує, аргументує, логічно формулює, демонструє приклади, роблячи вибір, намагається, але не завжди вміє відстояти власну позицію у процесі вирішення фахових завдань. – 3 бали – завдання виконані неповно та на низькому рівні. У ході виконання завдань допускалися помилки, використані не всі необхідні методи аналізу та узагальнення матеріалу. Здобувач демонструє навички взаємодії, обговорює, формулює, демонструє думку, роблячи вибір, не завжди вміє переконати, відстояти власну, віддають перевагу позиції інших у процесі вирішення фахових завдань. – 1-2 бали – завдання виконані неповно з помилками. Здобувач розглядає, розпізнає, описує в загальних рисах, але не визначає зв'язки між закономірностями, особливостями розвитку і функціонуванням психічних явищ в контексті професійних завдань. – 0 балів – відповідь відсутня
Підбір кейсів ситуацій та їх обговорення на практичному занятті, розробка пам'ятки з ораторського мистецтва. Психологічний аналіз художнього фільму.	Максимально 10 балів: 9-10 балів - завдання виконане самостійно, повністю без допомоги викладача; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає самостійно інформаційні джерела, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності; демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ; здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 8 балів - завдання виконане повністю з використанням літератури, запропонованої викладачем; має високий рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень; добирає інформаційні джерела до рекомендованих, що відповідають завданню; володіє вміннями творчо-пошукової діяльності, демонструє високий рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, частково здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 6-7 балів - завдання виконано без допомоги викладача, але відзначається неповнотою викладу думок; уміє чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки, може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних і нестандартних навчальних ситуаціях, демонструє достатній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов не вдається 5 балів – завдання виконано з допомогою викладача й відзначається неповнотою викладу думок; не завжди вміє

	чітко і точно інтерпретувати отриману інформацію у контексті своєї діяльності; критично ставиться до отриманої від викладача інформації; наводить аргументи, робить необхідні висновки; може зіставляти, узагальнювати й систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал лише у стандартних навчальних ситуаціях; демонструє посередній рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 3-4 балів - завдання виконано фрагментарно після консультації з викладачем або під його керівництвом; усвідомлює недостатній обсяг інформації, виявляє розуміння висновків з певного питання; володіє вміннями здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу, демонструє низький рівень професіоналізму у проведенні практичних вправ, не здатний модифікувати дібрані вправи відповідно до актуальних умов 2-3 балів - завдання виконано фрагментарно під керівництвом викладача; необхідні практичні вміння роботи з навчальною інформацією не сформовані; не володіє вміннями вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; більшість передбачених завдань не виконано 0-1 балів - необхідні завдання, передбачені навчальною програмою не виконані; не має елементарних умінь працювати з навчальною інформацією, необхідні практичні вміння і навички не сформовані
--	--

Підсумковим контролем на освітньому компоненті є залік, на його складання надається 40 балів. Залік передбачає тестування через Гугл-форми. Пропонується обрати правильну відповідь із запропонованих. Всього 20 запитань. За кожну правильну відповідь – 2 бали.

Критерії оцінювання підсумкового контролю:

Характеристика критеріїв оцінювання знань	Якісна шкала	Оцінювання теоретичного питання, практичного завдання	За 40 бальною шкалою
Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	відмінно	9-10	36-40
Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.	добре	8	33-35

Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Студент самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	добре	6-7	30-32
Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Студент відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.	задовільно	5	27-29
Початковий рівень Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.	задовільно	3-4	24-26
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.	Не зараховано (з можливістю повторного складання)	2-3	21-23
Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватись при виконанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень	Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням освітнього компонента)	0-1	1-20

Оцінювання результатів навчання в Університеті здійснюється відповідно до 100-бальної шкали:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики, диференційованого заліку	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C	добре	
64-73	D	задовільно	
60-63	E	задовільно	

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПОРЯДОК ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ОТРИМАНИХ В НЕФОРМАЛЬНІЙ ОСВІТІ

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання, отриманих в неформальній освіті. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання у процесі неформальної освіти в Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького <http://surl.li/lgwzd>

Викладач надає здобувачам актуальну інформацію про підвищення рівня професійної підготовки та можливе перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті. Такі рекомендації надаються здобувачам на сторінках освітніх компонентів на ЦОДТ.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Білавич Г. Основи риторики і красномовства. Навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2020. 211 с.
2. Зусін В.Я. Етика і етикет ділового спілкування. Навчальний посібник, 4-е вид., перероб. та доп. Маріуполь : ПДТУ, 2019. 206 с.
3. Кайдалова Л. Г. Психологія спілкування : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. 2-ге вид., перероб. і допов. Х. : НФаУ, 2018. - 140 с.
4. Коструба Н. С. Ефективні комунікації як засіб досягнення професійних цілей// Соціально-психологічна компетентність персоналу в сфері публічного управління [Текст] : монографія / О. В. Лазорко, О. В. Кихтюк та ін. / за заг. ред. О. В. Лазорко, Т. В. Федотової. Луцьк : Вежа-Друк, 2020. С. 92-105
5. Курова А.В. Психологія спілкування: навчально-методичний посібник для здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології НУ «ОЮА» / А.В. Курова Одеса: Фенікс, 2020. 79 с.
<https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/37909f68-9dfa-4670-863f-1ebda0aef30c/content>
6. Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Психологія міжособистісних взаємин та комунікації: навчально-методичний посібник / уклад. : Онуфрієва Л.А., Чайковська О.М. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2021. 128 с.
<http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/6006/Psykholohiia-mizhosobystisnykh-vzaiemyn-ta-komunikatsii.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
7. Ораторське мистецтво : підручник / М. П. Требін, Г. П. Клімова, Н. П. Осипова та ін. ; за ред. М. П. Требіна і Г. П. Клімової. 2-ге вид. Х. : Право, 2015. 208 с.

Додаткова:

8. Апостол О.В. Професійний імідж викладачів закладів вищої освіти як проблема педагогічної теорії та практики. Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5 : Педагогічні науки : реалії та перспективи : зб. наук. праць. Київ : Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2019. Вип. 72 (т.1) С. 27–31.
9. Березовська Л.І. Психологія конфлікту: навчально-методичний посібник /Л.І.Березовська, О.С.Юрков. Мукачево: МДУ, 2016. 201 с.

10. Білоцерківська Ю., Остополець І., Седашева С. Фасилітативний потенціал як професійно важлива якість особистості майбутнього вчителя. Науковий журнал «Габітус». Випуск 27. Видавничий дім «Гельветика». 2021. С. 38-42 <https://doi.org/10.32843/2663-5208.2021.27.6>
11. Варіна Г.Б. Особливості розвитку саморегуляції та конструктивної міжособистісної взаємодії в процесі профілактики булінгу серед старшокласників. Гуманітарний і інноваційний ракурс професійної майстерності: пошуки молодих вчених : матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих учених, 18 листопада 2022 р., м. Одеса. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2022. – С.261-266 <http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/162/2171/5268-1>
12. Денисюк С.Г. Комунікологія : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2015. 240 с. https://jetiq.vntu.edu.ua/fm/fdb/1049/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F_Microsoft_Office_Word.pdf
13. Довга Т.Я. Імідж і здоров'я: термінологічний словник. Навчальний посібник. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2017. 72 с.
14. Довга Т.Я. Мода. Стиль. Одяг: термінологічний словник. Навчальний посібник. Харків: ФОП Озеров Г.В., 2017. 80 с.
15. Калмикова, Л., Харченко, Н., Волженцева, І., Калмиков, Г., Мисан, І. Актуалізація проблематики внутрішнього мовлення в психолінгвістиці комунікації: результати систематичного огляду і метааналізу. Psycholinguistics. 2020. 28(1), 83–148. <https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-28-1-83-148>
16. Мова і міжкультурна комунікація. Колективна монографія за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції [Електронний ресурс] / Н. Сайко Режим доступу: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/9288/1/%D0%9C%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%8C%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F_%D0%B4%D1%80%D1%83%D0%BA.pdf
17. Москалець В.П. Психологія особистості: підручник для студ. ЗВО, аспірантів / В.П. Москалець. К.: Ліра-К, 2021. 364с.
18. Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та семінарських занять з навчальної дисципліни “Ораторське мистецтво” (галузь знань 0304 “Право”, 0302 “Міжнародні відносини”; освітньо-кваліфікаційний рівень “Бакалавр”; напрями підготовки: 6.030401 “Правознавство”, 6.030202 “Міжнародне право”) для студентів III курсу денних факультетів / уклад.: М. П. Требін, Г. П. Клімова, Г. Ю. Васильєв та ін. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 42 с.
19. Основи соціальної психології: підруч. для закл. вищої освіти / за ред. М. М. Слюсаревського. К. : Талком, 2018. 579 с.
20. Остополець І., Сергєєва І., Степанова С. Особливості взаємозв'язку самоставлення і локусу контролю у здобувачів вищої освіти. Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. № 1 (10), 2023. 163-173 DOI 10.32755/sjeducation.2023.01.163 <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/13722>
21. Остополець І.Ю., Бакуменко Т.К., Блага О.Б., Маннапова К.Р., Раджабова С.Ш. [Взаємозв'язок відповідальності та лідерських якостей у здобувачів вищої освіти](#). Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. № 1. 2024. С. 16-26 DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2024-63-1-16-26> <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/13724>
22. Психологія спілкування: навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, Л. В. Пляка, Н. В. Альохіна, В. С. Шаповалова. 2-ге вид., перероб. і допов. Х.: НФаУ, 2018. - 140 с.
23. Романовська Л. І. Основи психології та педагогіки: Навч. посіб. / Л. І. Романовська, Л.О. Подкоритова К: Каравела, 2018. 452 с.

24. Слюсаревський М.М., Хазратова Н.В. Соціальна психологія: / М.М. Слюсаревський, Н.В. Хазратова. Львів: Львівська політехніка, 2019. 352 с.
25. Фалько Н.М., Остополец І.Ю., Шарапова Ю.В. Толерантність до невизначеності в контексті життєстійкості особистості. Габітус. № 59, 2024. С.57-61 <http://habitus.od.ua/journals/2024/59-2024/59-2024.pdf> <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/13721>
26. Фалько Н.М., Крижановський О.М., Остополец І.Ю., Прокоф'єва О.О., Крижановський П.О. Гендерні особливості самореалізації особистості. Теоретичні і прикладні проблеми психології та соціальної роботи. №1. 2024. С. 159-169 DOI: <https://doi.org/10.33216/2219-2654-2024-64-2-5-159-169>
27. Хавкіна Л.М. Іміджологія: навчально-методичний посібник. Х. : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2017. 64 с.
28. Холковська І.Л., Волошина О.В., Губіна С.І. Основи педагогічної майстерності : практикум. Вінниця : «Твори», 2019. 240 с
29. Шадських Ю. Г. Психологія і педагогіка: Навч. посіб. / Ю. Г. Шадських К: Каравела, 2018. 320 с.
30. Alderson-Day, B., Fernyhough, C. Inner Speech: Development, Cognitive Functions, Phenomenology, and Neurobiology. Psychological Bulletin. 2015. 141(5), с. 931–965. <https://doi.org/10.1037/bul0000021>
31. Falko N.M., Zarytska V.V. Prerequisites for emotional intellectual development. Передумови емоційного інтелектуального розвитку. Psychology and pedagogy in XXI century: methodological framework of the activities of psychologist and educator : collective monograph / A.O. Bessarab, O.I. Ivanytsky, O.M. Kikinezhdi, I.R. Petrovska, etc. Lviv-Toruń : Liha-Pres, 2019. pp. 104-126. DOI:10.36059/978-966-397-176-6/104-126
32. Ostopolets I.Yu., Mannapova K.R., Radjabova S.Sh. PSYCHOLOGICAL ANALYSIS OF THE PHENOMENON OF INDIVIDUAL' SOCIAL ACTIVITY IN FOREIGN THEORIES AND CONCEPTS // Науковий вісник Сіверщини. Серія: Освіта. Соціальні та поведінкові науки. Том 8. Випуск 2(11). 2023. 269-279 DOI: [10.32755/sjeducation.2023.02.269](https://doi.org/10.32755/sjeducation.2023.02.269) *Фахове видання, категорія Б* <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/13720>
33. Personality Theory and Assessment. Personality Theory and Models. Vol.1 / edited by Gregory J. Boyle, Gerald Matthews, Donald H. Saklofske. SAGE Publications, 2008. 783 p.
34. Langland-Hassan, P., Faries, F.R., Richardson, J.M., & Dietz, A. Inner Speech Deficits in People with Aphasia. Frontiers in Psychology. 2015. 6, с. 528. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.00528>

Електронні ресурси

1. eprints.mdpu.org.ua
2. dfn.mdpu.org.ua
3. webofknowledge.com
4. www.nbu.gov.ua
5. <http://www.education.gov.ua>
6. psylib.kiev.ua
7. <http://scholar.google.com.ua>
8. <http://pidruchniki.com.ua>
9. <http://chitalka.info>
10. <http://westudents.com.ua/knigi/>
11. <http://elibrary.kubg.edu.ua/>
12. <https://psyua.com.ua/>
13. https://stud.com.ua/47132/psihologiya/komunikatsiya_spilkuvannya
14. <https://studfile.net/preview/5704526/page:21/>
15. https://pidruchniki.com/15941024/psihologiya/zasobi_spilkuvanny